

HASSELT, VORSTSTRAAT 2-6

Nota landschappelijk bodemonderzoek, verkennend archeologisch booronderzoek en proefsleuvenonderzoek: Programma van maatregelen.

RAPPORT NR. 1122

Titel

Nota landschappelijk bodemonderzoek, verkennend archeologisch booronderzoek en proefsleuvenonderzoek: Hasselt, Vorststraat 2-6: Programma van maatregelen

Auteur(s)

Mitchell van Baal, Jeroen Adriaensen & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053 - Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2021-452

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2022J34

Plaats en datum

Beerse, 5/10/2022

INHOUD

1	Administratieve gegevens	3
2	Gemotiveerd advies	4
2.1	Aanleiding vooronderzoek.....	4
2.2	Resultaten vervolgonderzoeken	7
2.2.1	Landschappelijk bodemonderzoek	7
2.2.2	Verkenkend archeologisch booronderzoek.....	8
2.2.3	Proefsleuvenonderzoek.....	11
2.3	Impactbepaling van de geplande werken	13
2.4	Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	13
3	Lijst met figuren.....	14
4	Bibliografie	15

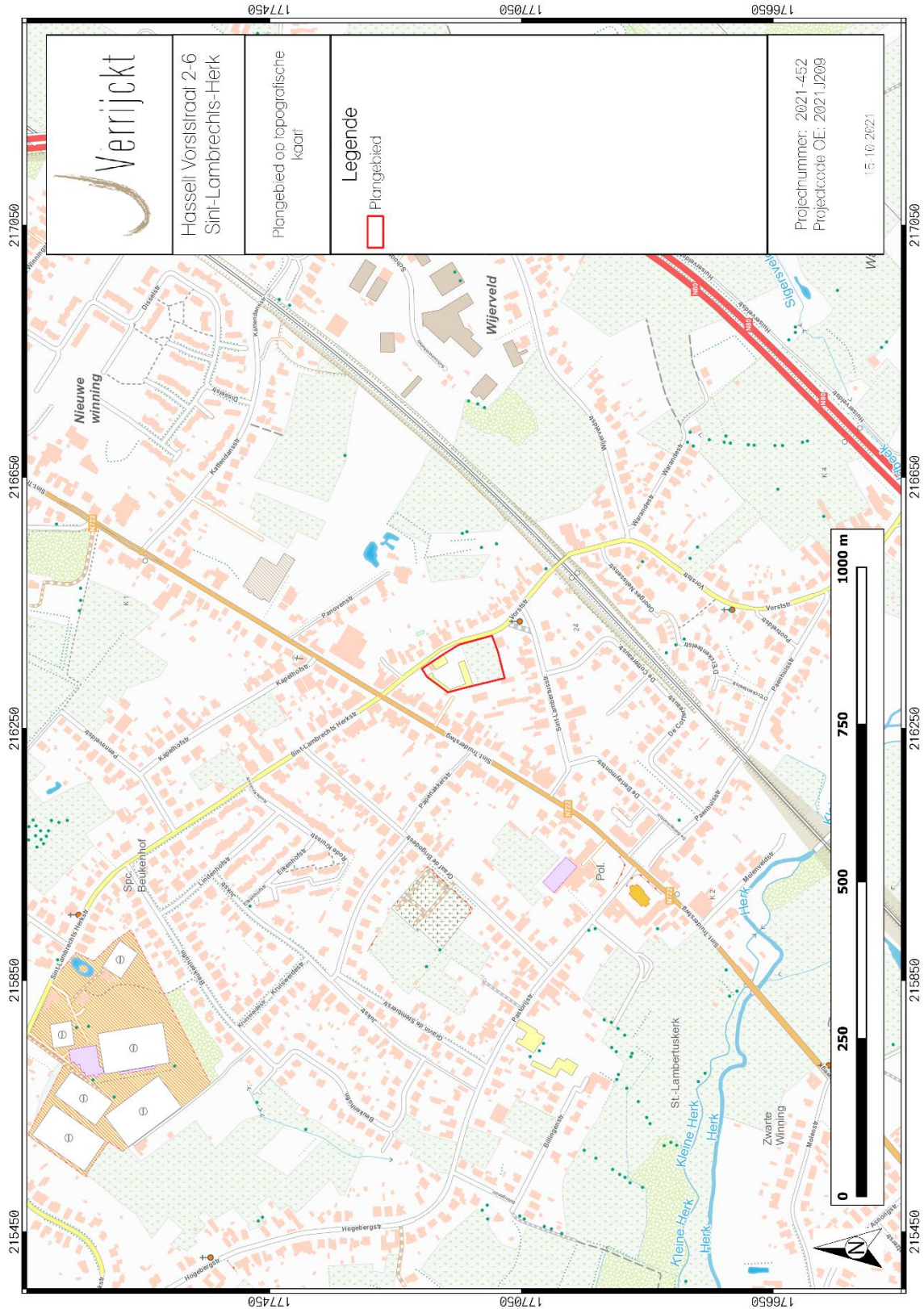
1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode J. Verrijckt		2021-452
Projectcode Onroerend Erfgoed		2021G123 (Landschappelijk bodemonderzoek) 2021J209 (Verkennd archeologisch booronderzoek) 2022J34 (Proefsleuvenonderzoek)
Locatie	Provincie	Limburg
	Gemeente	Hasselt
	Deelgemeente	Sint-Lambrechts-Herk
	Straat	Vorststraat
Kadastrale gegevens	Gemeente	Hasselt
	Afdeling	10
	Sectie	B
	Percelen	516P3, 516R3, 516S3, 518W, 518V, 518X (zuidelijk gedeelte)
Coördinaten	Noordoost	X: 216345.165 Y: 177208.393
	Noordwest	X: 216307.712 Y: 177166.793
	Zuidoost	X: 216397.851 Y: 177096.838
	Zuidwest	X: 216330.206 Y: 177076.785
Oppervlakte plangebied		7.210 m ²
Oppervlakte bodemingreep		7.210 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt

2 GEMOTIVEERD ADVIES

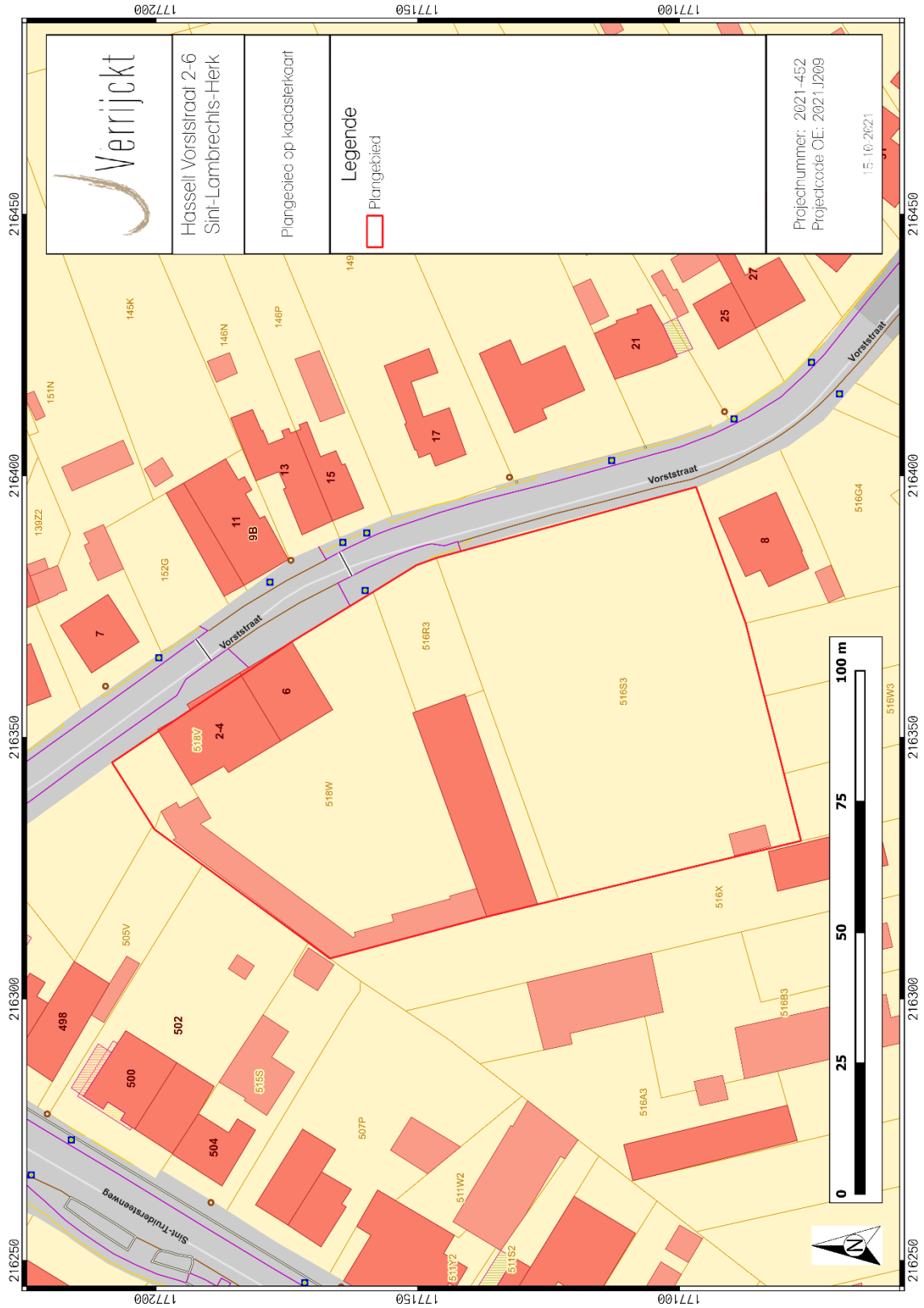
2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota DE ROECK W., 2021 VEC nota 787: Vorststraat 4-6, Sint-Lambrechts-Herk met projectcode 2020I212 en ID 18406. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart ¹

¹ AGIV 2021

Figuur 2: Plangebied op kadastrakaart (GRB) ²

² AGIV 2021

2.2 Resultaten vervolgonderzoeken

2.2.1 Landschappelijk bodemonderzoek

Uit het bureauonderzoek ³ werd een verwachting opgesteld naar de aanwezigheid van een archeologische site:

“Op basis van het bureauonderzoek werden artefactensites uit de steentijd en sporensites uit de middeleeuwen en vanaf de 19e eeuw verwacht. Teneinde deze verwachting te toetsen en aan te vullen wordt voor het plangebied een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd.”⁴

Hierdoor werd een landschappelijk bodemonderzoek geadviseerd met mogelijke vervolgonderzoeken.

Het landschappelijk bodemonderzoek, te Hasselt Vorststraat 2-6 leverde geen archeologische relevante vondsten of sporen op. Uit het landschappelijke booronderzoek blijkt dat eventuele archeologische niveaus verstoord worden door de geplande werkzaamheden. Hierdoor is verder onderzoek noodzakelijk.

Op basis van het ontbreken van een B-horizont, mag de verwachting op steentijd artefactensites met kennispotentieel daarom worden bijgesteld naar laag voor het noordelijk deel van het onderzoeksgebied. In het zuidelijk deel is de conservering van de B-horizont dermate goed dat een steentijd artefactensite met kennispotentieel nog aanwezig kan zijn. Er dient hierdoor in het zuidelijk gedeelte van het plangebied een verkennend archeologisch booronderzoek plaats te vinden.

De verwachting naar een sporensite uit het Neolithicum of later met kennispotentieel kan behouden blijven voor het gehele plangebied. Een sporensite kan op meerdere niveaus worden aangetroffen. Hierdoor dient na afloop van het steentijdtraject een proefsleuvenonderzoek plaats te vinden over het gehele plangebied.

³ DE ROECK W., 2021.

⁴ DE ROECK W., 2021; p36.

Figuur 3: Synthesepan: aangetroffen bodemopbouw bij het landschappelijke bodemonderzoek op de bodemkaart ⁵

2.2.2 Verkennend archeologisch booronderzoek

Tijdens het verkennend archeologisch booronderzoek vertoonden zeven boringen een verstoorde bodemopbouw. In 16 boringen werd een intacte A/Bt/C- bodemopbouw aangetroffen. Deze boringen bevinden zich voornamelijk in het oostelijk gedeelte van het plangebied. In 13 boringen werd een A/C-bodemopbouw geregistreerd. Deze bevinden zich voornamelijk in het zuidwestelijk gedeelte. Op deze locaties is de Bt-horizont vermoedelijk opgenomen in de ploeglaag. Een deels intacte paleobodem werd met andere woorden in het oostelijk gedeelte van het plangebied aangetroffen.

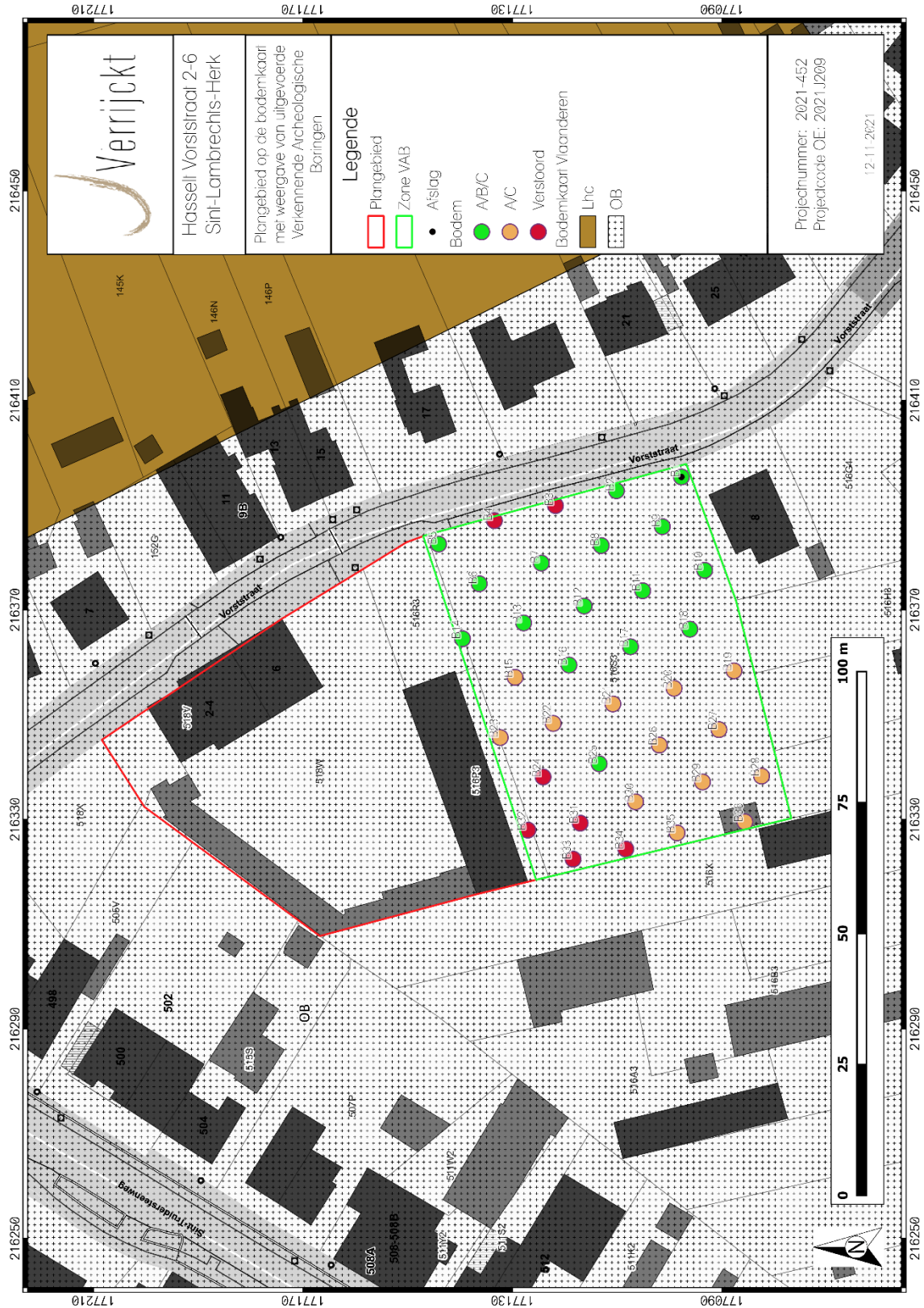
Tijdens het verkennend archeologisch booronderzoek is ter hoogte van boring 1, in de Ap-horizont (ploeglaag), een afslag in Wommersomkwarsiet aangetroffen, te dateren in het mesolithicum. De positie van het artefact, namelijk in de ploeglaag, wijst erop dat het zich niet in situ bevond. Gezien de positie in de ploeglaag en het ontbreken van enige andere steentijdvondst in de andere boringen wordt geconcludeerd dat het om een losse vondst gaat die van elders is aangebracht. Verder werden ook enkele aardewerkscherven aangetroffen. Het gaat hierbij om een fragment recent

⁵ DOV VLAANDEREN, 2021

industriële wit aardewerk (Boring 13) en om twee fragmenten geglazuurd aardewerk (Boringen 16 en 22) die in de middeleeuwse of post-middeleeuwse periode te plaatsen zijn.

Er werden geen in situ vondsten gedaan uit de steentijd. De verwachting naar een intacte artefactensite uit de steentijd kan hierdoor bijgesteld worden naar zeer laag tot onbestaande. Het potentieel op kenniswinst voor een verder steentijdtraject is bijgevolg zeer laag. Wel is er nog potentieel op de aanwezigheid van een sporensite vanaf het neolithicum.

J. Verrijckt bvba adviseert hierbij om in de volgende fase van het onderzoek over te gaan tot het proefsleuvenonderzoek.

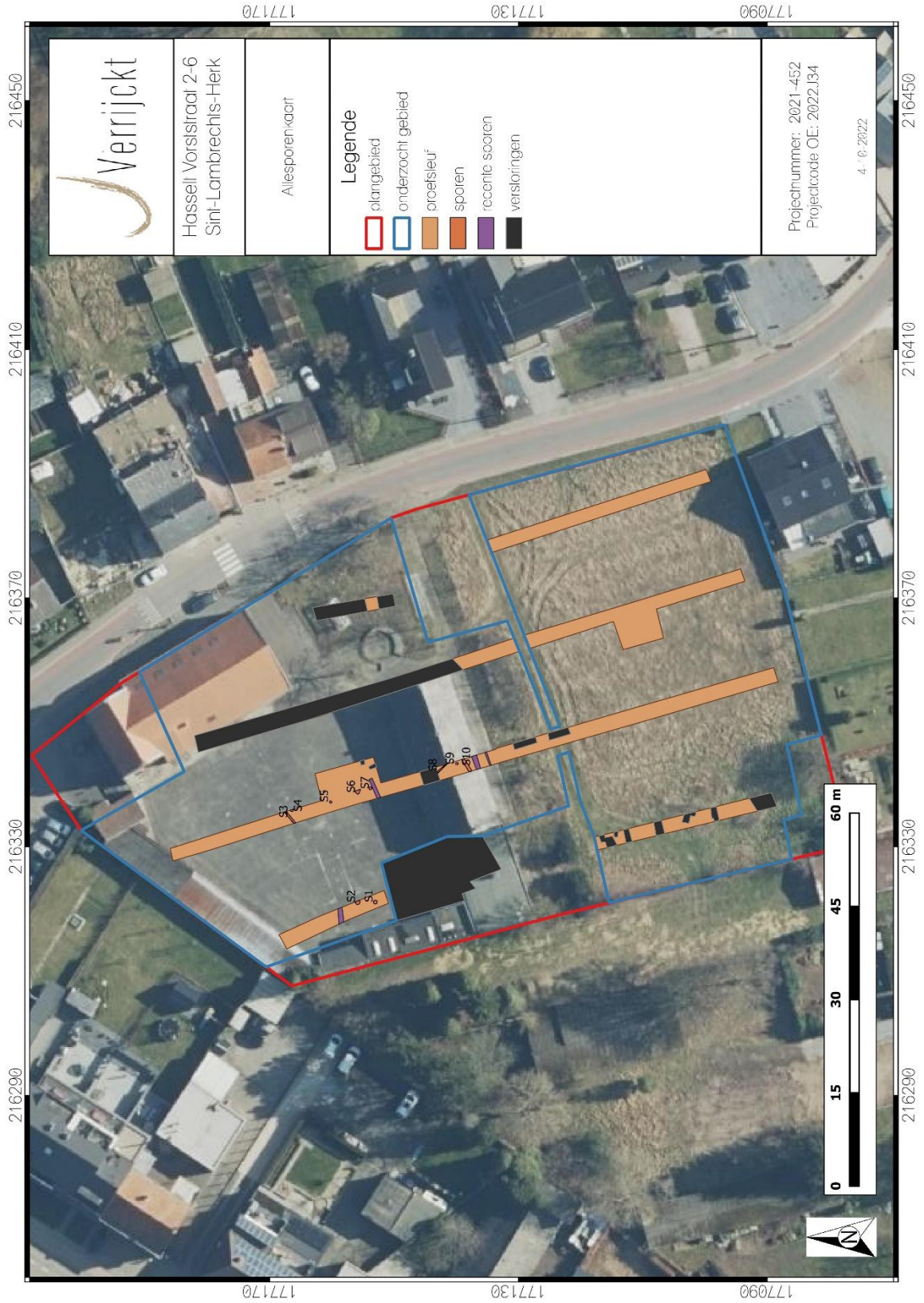
Figuur 4: Plangebied op GRB-kaart ⁶ met weergave van uitgevoerde verkennde archeologische boringen

⁶ AGIV 2021

2.2.3 Proefsleuvenonderzoek

Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem in de vorm van proefsleuven zijn antropogene sporen aangetroffen die te relateren zijn aan de interne indeling of afwatering van percelen in de vorm van greppels, alsmede een viertal losse paalkuilen die niet te linken zijn aan een structuur. Er werden 10 spoornummers uitgedeeld. De aangetroffen sporen liggen verspreid over het noordelijke deel van het terrein. De noordoostelijke kant van het plangebied bleek ernstig verstoord, evenals de noordwestelijke kant. De aanwezige sporen zijn, op basis van één aangetroffen scherf, waarschijnlijk in de middeleeuwen te dateren. Door enkele coupes werd aangetoond dat het gros van de aanwezige sporen een slechte bewaring kenden.

Gelet op het feit dat een eventuele opgraving een kleine oppervlakte zal kennen, samen met het gegeven dat het gros van de sporen een slechte bewaring kent, is er een laag potentieel op kennisvermeerdering aanwezig. Ook is er nauwelijks ruimtelijk inzicht mogelijk. Hierdoor wordt er archeologische vrijgave geadviseerd voor het gehele plangebied.

Figuur 5: Allesporenkaart proefsleuvenonderzoek

2.3 Impactbepaling van de geplande werken

“Binnen dit cohousing project zijn er nieuwbouwwerken gepland. Voordat deze gebouwen gerealiseerd kunnen worden, wordt eerst de huidige bebouwing en verharding verwijderd. Concreet worden er drie nieuwe gebouwen aangelegd (A/B/C op afb. 7). Gebouw A bevindt zich in het zuidoosten van het plangebied en gebouw C bevindt zich ter hoogte van het oude gemeentehuis. Gebouw B ligt centraal op het terrein, waardoor een centraal erf ontstaat, waarlangs het project wordt ontsloten. Door de relatief hoge grondwaterstand is het nodig om al de gebouwen te funderen op palen. Deze palen zullen de ondergrond tot meer dan 15 meter onder het maaiveld verstoren. Centraal in het plangebied, onder gebouw B, wordt een ondergrondse parkeergarage aangelegd. Het totale oppervlakte van de parkeergarage bedraagt circa 1175 m². De fundering van deze parkeergarage wordt aangezet op circa 3,5 meter onder het maaiveld. De uitgravingen voor deze werken verlopen in een open bouwput. Gebouwen A en C, die respectievelijk circa 630 m² en circa 540 m² groot zijn, worden niet onderkelderd. Bij deze gebouwen wordt de organische laag eerst afgegraven en een vorstrand van circa 80 centimeter voorzien. Tussen en rond de gebouwen wordt een groenzone voorzien. Op het tussenliggende erf wordt deze gefundeerd, om de bereikbaarheid voor hulpdiensten te garanderen. In het zuidwestelijke deel van het plangebied wordt het weiland omgevormd tot een collectieve tuin. De exacte verstoringsdiepte van deze groenwerken is niet geweten, maar wellicht beperkt (circa 30 cm – mv).”⁷

2.4 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefsleuvenonderzoek te Hasselt, Vorststraat 2-6 leverde enkele archeologische relevante sporen op. Deze konden echter, op S1 na, niet aan een structuur gelinkt worden. Ook was het gros van de sporen slecht bewaard en sterk afgetopt. Mede gelet op de vele verstoringen binnen het plangebied, kan geconcludeerd worden dat er binnen de contouren van het plangebied geen goed bewaarde archeologische site aanwezig is waar voldoende kenniswinst te behalen valt. Hierdoor is er geen verder archeologisch onderzoek noodzakelijk. Een programma van maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

Er wordt een advies gegeven om de terreinen vrij te geven.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

⁷ DE ROECK W., 2021.

3 LIJST MET FIGUREN

Figuur 1: Plangebied op topografische kaart	5
Figuur 2: Plangebied op kadastrale kaart (GRB)	6
Figuur 3: Syntheseplan: aangetroffen bodemopbouw bij het landschappelijke bodemonderzoek op de bodemkaart	8
Figuur 4: Plangebied op GRB-kaart met weergave van uitgevoerde verkennende archeologische boringen	10
Figuur 6: Allesporenkaart proefsleuvenonderzoek.....	12

4 BIBLIOGRAFIE

- BORSBOOM, A. & VERHAGEN, P. 2012. *KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek (IVO-P)*. SIKB
- DE ROECK W., 2021. VEC Nota 787: Vorststraat 4-6, Sint-Lambrechts-Herk.
- HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., & ERWYNCK, A. 2016. Archeologische vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed 48.
- TOL, A. J., VERHAGEN, P. & VERBRUGGEN, M. 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*, KNA-leidraden, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, Gouda.
- VAN GILS, M. & DE BIE, M. 2006. Steentijd in de Kempen. Prospectie, kartering en waardering van het laat-paleolithische en mesolithische erfgoed. In: COUSSERIER, K., MEYLEMANS, E. & IN 'T VEN, I. (red.), *CAI-II. Thematisch inventarisatie- en evaluatieonderzoek*. VIOE Rapporten 2, Brussel, 7-16.
- VAN GILS, M. & MEYLEMANS, E. 2019. *Prospecteren naar steentijd artefactensites – versie 1*, agentschap Onroerend Erfgoed.
- Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.